

153
У Ср. Карловцима, 1. фебруара године 1914.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАНИ ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Изази месечно једанпут.

УРЕДНИК

Јован Живановић

Бр. 2.

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно, а чланарину нека шаљу: „Управи српске пчеларске задруге у Руми“. Који нису чланови задруге а желе имати лист плаћају 6 Круна претплате.

Година
XVIII.

Пчеларски календар.

Фебруар.

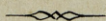
Зима се редовно протеже и у фебруару месецу. Зато је најбоље да нам пчеле имају мира. Али већ у фебруару сунце се диже и сунчани зраци јаче греју, те то утиче и на пчеле, да остављају своје клупче. У фебруару бива лепих дана, да пчеле могу излетати. Пчелар треба да се радује топлим данима у фебруару ако дотле није било излета. Ако у фебруару пчеле излећу пчелар је сигуран, да му се пчеле не ће поболети. Ако из које кошнице пчеле никако не излећу, такову кошницу треба прегледати, јер може бити мртва. Мртвој кошници треба лето затворити и једног лепог дана даље од пчелињака однети и добро разгледати, зашто је кошница мртва и из тог извући поуку за будуће. Пошто се природа већ буди од зимскога сна, то се и живот пчелињи буди, јер, како рекосмо у јануару, живот пчелињи тесно је скопчан са животом природе. У фебруару почиње матица по мало лећи. Пчеле за легло требају осим меда и рђе још и воде. Пчеле имају у кошницама меда и рђе а по пчелама ће знати пчелар, да ли требају и воде. Пчеле могу излетати за

воду не само због легла него и због тога што им се мед јако ушећерио, те им треба воде, да тај мед растопе, да га могу употребити. Ако пчеле имају ушећерен мед а немају воде помреће на таквоме меду. Зато треба већ сад појила у ичелињаку наместити, да пчеле не морају гинути летећи далеко за воду. Појила треба наместити на месту где дуго ударају сунчани зраци и у појила треба сипати сваки дан млаку воду.

За лепих дана у другој половини фебруара може пчелар прегледати коју кошницу па ће онда знати како је и у другим кошницама. Ово би била као нека мала ревизија, јер права ревизија долази у март месец, а ако време не допусти, онда се ревизија обави у априлу. Ревизија се најлакше обави, ако је пчелар у јесен подвукао под оквире дебелу хартију (картон) премазану зејтином. Пчелар ће ту хартију испод оквира извући, врата од кошнице одмах затворити, и оно што нађе на хартији тачно да прегледа, јер се са те хартије да видети шта је и како је у кошници. Тако н. пр. ако нађе пчелар на хартији прва пчелињег значи да је кошница у реду; ако нађе прва трутовског значи, да матица малаксава, да дакле постаје трутовњача; ако нађе ушећерен мед значи да кошница трпи жеђ; треба јој воде, да растопи мед; мртва матица значи безматак, али ово није поуздан знак за увек, јер може бити, да је било две матице, за то оваку кошницу треба само забележити и доцније је темељно прегледати и по леглу познаћемо је ли кошница у истину безматак и др. По отпацима од саћа и по труњу на хартији знаће пчелар где су пчеле зимовале и колико су меда потрошиле и т. д. Пчеле ће, како рекосмо, излетати за воду, ако им треба да ушећерен мед растопе и ако имају легла. Пчелар помаже својим пчелама у првом случају тим, ако је оставио преко зиме мед, који се не ушећери јако, а у другом случају, ако запаћа матице од оних друштава у којима матице не почињу сувише рано лећи. У руци је дакле пчеларевој да уме помоћи својим пчелама. Треба споменути и то, да рубље не треба простирати у непосредној близини пчелињака н. пр. на ограду, око пчелињака. При излету ради чишћења пчела ће све рубље испоганити, од чега се рубље тешко пере. Наша лепа половина плануће тада гневом амазонке. А шта ће тек бити од горопадне кошнице то не треба ни спомињати.

У фебруару после лепих дана биће још рђавих дана. За то остави пчеле на миру.

Сима Жигић, парох.

Четврто писмо Фрање Хубера Бонету.

О Ширавову открићу.

(Наставак).

Из овога опширнога исказа можете извести, да Ширав није својих покушаја довољно понављао, кад је тврдио, да црви пчелињи морају од три дана бити, да се могу претворити у матице. Стоји дакле тврдо, да поступак са црвима не само од два дана не о и од ње-колико сати даје исти успех.

Кад сам ја наведена испитивања о Ширавову открићу свршио, хтио сам даље истраживати по извјештају овога испити-

СРБИНЕ!

Не испуштај земље из својих шана, јер је свака грудa, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шана испуштају и странцима продају неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство.

ћати да је Реомир имао о томе сасвијем друго мишљење. Он није ни помишљао на могућност, да се може пчелињи црв претворити у матичин, него мишљаше, да матица у матичњаке носи јаја особите врсте, из којих излазе црви, који морају опет бити матице. Будући је пчелама дана могућност, да из пчелињегa црва од три дана могу извести матицу, то би било по Шираву сувишно, да је природа дала матицама моћ, да могу носити особита јаја матичина. Такво расипање средстава чињаше му се, да не одговара законима природним. Стога тврђаше он јасним ријечима, да матица не носи никаквих матичних јаја у ћелице, које су за то одређене. Он држи матичњаке ни за што друго, него за обичне ћелице, које пчелe у том моменту раширују, у којем одређују у њима пчелињи црв за матичин и додаје томе још, да је матичњак свакако сувише дугачак, да би матица могла свој стражњи труп, толико опружити, да на дно ћелице снесе јаје.

Реомир није нигдје навео, да је својим очима видио, како матица носи јаја у матичњак, али никад није сумњао у ту чињеницу и по мојим је опажањима његово мишљење потпуно утврђено. Истина је да пчеле у одређено вријеме у години матичњаке граде и у њих јаја носе, из којих постаје црв, од којег бивају матице.

Приговор, који Ширах истиче о дужини ћелице, не доказује ништа. Матица не чека док пчеле не сврше матичњака, па онда да снесе у њега јаје, него како пчеле изграде дно од матичњака, снесе у њега јаје. Ширах није видио потпуне истине заслијепљен од сјај-природа одредила другогачина о постајању матица. Његова заблуда долажаше отуда, што није посматрао пчеле у довољно плитким кошницама. Да се он послужио кошницама као што су моје, он би у свима, које би отворио у прољеће, нашао потврде мишљења Реомирова. У то доба, доба ројења налазе се у свима нормалним кошницама плодне матице. У њима се налазе матичњаци од сасвијем другогачина облика, него што су они, које пчеле саграде око црва пчелинега, из којегачоће да изведу матице. То су велике ћелице, како их је описао Реомир. Матице не чекају док их пчеле не саграде, па онда да снесу јаје у њих. Ми смо на њеке натрапали у моменту, кад су јаје снијеле у започет, недовршен матичњак. Ћелица ова изгледа по обичају и величини као на-пршчић, у којем стоји плод од жира. Пчеле их не изводе даље, док год матица не снесе јаје у њих и изводе их према растењу црва. Затварају их пак кад

СРБИНЕ!

Не иди у Америку, јер је Америка најстрашнија гробница наша. Не раскопавај, србине, ни за живу главу својега огњишта; не изневеравај својега завичаја; не испуштај своје земље из шака, већ мудро живи, ради и штеди, па ћеш видети, да је и код нас добро свуда разумном Србину!

ности својега открића. Он је први открио помоћни извор, који је природа дала пчелама, како би губитак своје матице накнадиле и држаше се брзо освједочен, да није

кућице, пада пред кошницу, па многа умре на мокрој и хладној земљи баш пред кућним прагом. Да се то што ређе догађа, треба да је седало што веће, јер што је седало мање, све га лакше пчеле промаше.

Да се киша и вода што у пролеће иде више пута из кошнице, што пре и што лакше оцеди, треба да седала стоје мало косо, да су мало нагнута. Седала не ваља да су сувише глатка.

Има ко седала удеси тако, да стоје на малим шаркама, те се могу зими подићи, да заклоне лета од сунца ветра, снега и сеница. Тако седало треба да је из два дела: ужега и ширег дела, који су спојени са шаркама. Ужи се део прикуца на кошницу, а ширим који стоји на шаркама, заклања се лето кад је потребно. Тако седало кад се подигне, стоји косо нагнуто на лето, јер му не да онај узани део да се сасвим приљуби нуз лето, те може ваздух да улази у кошницу.

Седала од лима не ваљају, јер су сувише глатка. Та седала не ваљају ни зато, што се лети сувише усијају, а зими су сувише хладна.

Није рђаво, ко прави над седалом малу надстрешницу, која заклања седало и лето од кише и сунца.

Има ко бојадиле седала разним бојама, да тако пчеле а особито матица лакше позна своју кошницу. И ја сам негда то радио, али данас више не радим, јер сам се уверио да није нужно.

Као што смо из овога видели, лето и седало ма да су по себи ситне ствари, за пчеле много значе, зато пчелар мора о њима водити рачун. *Ђ. Коларовић.*

За унапређење пчеларства.

1.) Држава је у првом реду позвана, да се за добро својих грађана брине. Што је боље у држави грађанима, то је боље и држави, јер грађани лакше сносе терете државне. Држава се мора дакле старати за све привредне гране а не само за поједине или за једну на штету друге. Пчеларство је врло корисна

грana привреде, оно је стадо сиротиње и држава ту може врло много урадити. Држава може за пчеларство много да учини тим, што би по жељезничким пругама медоносно биље и дрвеће и др. и што би сходним законима о пчеларству регулисала пчеларске одношаје.

2.) Новинарство игра у данашњем веку врло велику улогу. Оно је сила с којом се мора рачунати. Новинарство је најважнији проповедник морала, јер његова проповед најдаље допире. Наше новинарство треба да потпомогне пчеларство тим, што би у новинама доносило чешће чланке из пчеларства, да се нарочито маса увери, какву узвишену задаћу има пчела у природи (оплођавање биља) и какву вредност има мед као храна и лек.

3.) Сваки пчелар треба да зна, да напредак једнога пчелињег друштва зависи поглавито од добре матице. За то сваки пчелар треба да запаћа матице од најбољих друштава и да има матица у резерви. Зато не треба скоро никакве вештине, јер сваки може врло лако доћи до добрих залишних матица и из другенаца од најбољих друштава.

4.) Сваки пчелар треба да настоји, да се пчелиња паша подиже. Без паше не помажу никакве вештине. У ту сврху треба неговати биљке, које су добре не само за пчеле него и за марву да би тим од једнога посла имали двоструку корист.

5.) Сваки пчелар треба да зна, да је природна храна за пчеле мед. За то прихрањивање пчела ма чим другим избегавај. Прихрањивати шећером треба само онда кад је нужда за то н. пр. ако треба изменити мед од медљике да на њему пчеле не зимују или кад хоће пчеле да помру од глади. Нарочито у пролеће треба пчеле да имају меда.

7. Сваки пчелар треба да зна, да је он не само пчелар него и трговац. Продукте пчелиње — мед и восак — треба да продаје чисте и нектварене. То треба да је света дужност сваког пчелара, јер иначе је преступник закона божјег а побија вредност и економији коју води. Једног пчелара у Немачкој осудио је суд на 3 месеца затвора и на 1500 марака (1800 круна) нов-

чане глобе што је продавао восак измешан које чим а овамо је објавио, да гарантира да је чист; а мед, који је опет био под гаранцијом, а то беше шећерна вода!

8.) Сваки пчелар треба да је пропагатор те нека народу препоручује да пчелари како се народу боље свиди т. ј. како народу прилике допуштају.

9.) Сваки пчелар треба да је члан српске пчеларске задруге у Руми. Што је задруга бројнија, то је и снага јача. Само заједничким радом може се пчеларство подићи на висину. Што је задруга јача, тим је и њезин утецај већи, тим може и користи веће бити за чланове. Не заборавите да је прут само у снопу јак,

18./I. 1911.

Сима Жигић, парох.

Из штатута Српске Пчеларске Задруге.

е.) Одбор се брине да се чланарина тачно уплаћује, прегледа благајну свака три месеца, о чему као и уопће, о стању задружном *штампа* у свом листу *извештај*, подноси га главној скупштини, одређује дан сазиву скупштине.

Књижевност.

— Изашао је и Пољопривредни календар за просту 1914. годину, (година XXXII. са сликама) уредио Благ. Д. Тодоровић. У Београду, штампано у државној штампарији краљевине Србије 1913. Цена 050 динара.

Ова је књига богата садржајем. Има много лијених чланака из свијех грана економских, који су добро дошли сваком економу. Има и два чланка из пчеларства. Има силесију билежака и пабирака, које сваки може читати ма не био и економ.

Ми овај календар препоручујемо топло свијем економима српским, који ће у њему наћи праве поуке за рационалан рад у економији.

Пабирци*).

— Не стоји, да доста меда саберу врло јаки народи, него јаки народи, који имају много маторих пчела у одређено вријеме т. ј. кад пада главна паша.

*) Под знаком — сабира пабирке уредник «Српскога Пчелара», а под знаком X Сима Жигић, парох.

× **Српске народне школе и пчеларство.** Концем школске године 1911./12. било је у карловачкој митрополији 246 народних школа са 539 учитељских снага. У свима тим школама беше само у архиђејези 1 и у вршачкој дијејези 2 пчелињака. А пчеларство се учило само у 1 школи у архиђејези и у 1 школи у пакрачкој дијејези. Међутим се учило воћарство у 112 школа (највише у темишварској дијејези), повртарство у 111 школа, пољопривреда у 67 школа, а свиларство се није учило ни у једној школи.

× **Восак.** Пчела лучи восак од себе у облику сићушних листића на стражњем делу тела између прстенова с обе стране и у једно исто време пусти 8 воштаних листића, који мере 1.5 mg. Једна пчела може за 6—8 дана 30 пута то да учини, дакле до 240 воштаних листића што мери 45 mg. воска скоро половину тежине дотичне пчеле. Да се произведе 1 kg. воска требају пчеле око 10 kg. меда и 1 kg. рђе и тада 22.000 пчела излуче од себе воштаних листића 5,280.000. То може наравно само јаки народ да уради а слабица и овде не вреди ништа.—

Питања и одговори.

Пит. 64. — Хоћу да почнем пчеларити. Већ сам купио шест пуних кошница, само их још нисам донео кући, јер још се нисам решио, где да наместим пчелињак. Молим одговорите ми, кад да пренесем кошнице кући и где и како да наместим пчелињак?

Одг. — Кошнице пренесите пре првога излета. Ако су близу, могли би сте их и одмах пренети на рукама. Читао сам, да су неки пчелари преносили у по зиме кошнице на саоницама и на колима, на пчелама није ништа шкодило, само ја вам то не смем препоручити, јер немам у томе искуства. На шта ваља пазити, кад се бира место за пчелињак, наћи ћете у мојем чланку »О пчелињаку«.

Б. К.

За све што се тиче администрације од 1. јануара 1903. год. треба се обраћати на „Српску Пчеларску Задругу“ у Руми. Рукописе, књиге и листове у замену и друго што се тиче уредништва, треба шиљати на Уредништво „Српскога Пчелара“ у Нарловце.

Власник и издавалац Српска Пчеларска Задруга у Руми.